

Vít'azné práce – „KOVÁČOVA BYSTRICA 2020“

POÉZIA - I. kategória (5. 6. 7. ročník ZŠ):

1. miesto: Karin Sabolová, ZŠ, Pieninská 27, Banská Bystrica

Kryha úspechu

*Chod' za tým čo miluješ,
Lebo ak nepôjdeš,
Tak šťastný nebudeš.
Chod' za tým čo miluješ,
Lebo ak pôjdeš,
Tak šťastný budeš.*

*Otázkou nie je na čo sa dívate, ale čo vidíte,
Aj keď sa veľa narobíte,
Stojí to za to,
Tvrdo pracovať a mať to.*

*Každý úspech, veľký či malý, začína v tvojej myslí,
Na to, že si v cieľi myslí.
Ak nevidíš seba ako víťaza,
potom nemôžeš podávať výkon ako víťaz,
Aj keď sa vyskytne príťaž,
Stále ver,
Lebo i ten najpomalší človek, keď nestráca cieľ pred sebou,
ide rýchlejšie než ten čo bezcieľne blúdi,
Tvoja krv v žilách zbesilo prúdi,
Lebo riskuješ.
No keď neriskneš tak sa v cieľi nevyskytneš.
Musíš pevne veriť,
Aby si sa mohol cez kryhu preryť.*

*Túžba nesmie chýbať,
Musíš len pre tvoj úspech dýchať.
Výzvy si ťa počkajú, no ty dlho nestoj,
Chod' ďalej a vytvor si miesto.
Prehra nie je výnimka,
Podceňovanie sa zatýka.*

*Disciplínu nestrácaj,
Naspäť sa nevracaj.
Musíš vytrvalo snažiť sa,
Pre malú chybu nezapáliť sa.
Odhodlanie súčasťou je,
Všetok strach prebije.
**No a potom...Sa dostaví úspech.
Aj ty to pocítiš na vlastnej koži,
A tí čo sa o to ani len nepokúsili budú hromžiť.
Ale ty teraz môžeš svoj yysnívaný život žiť,
A to je to najväčšie dobrodružstvo čo môžeš zažiť.***

***Kryha úspechu,
Od spodku až k vrchu.
Ak veľmi túžiš a chceš,
Tak úspech dosiahneš.***

***Nestrácaj trpezlivosť,
Výčitky pochovajú tvoju cieľavedomosť.
Od silno-modrého dna mora čo kryha v ňom pláva,
Sebavedomý človek veľké plány máva.
Tak nestrácaj nádej, ver si,
Ambiciózny človek dokáže veľká veci.***

***Tak nezabúdaj,
Čím viac snívaš, tým viac dosiahneš,
Ty sám si vlastný život moderuješ.
Občas máš pocit že skrachuješ,
Svoj vlastný život si ty sám maľuješ.***

***Takže ak si nepovieš,
Že budeš víťaz úspešný,
Potom nemôžeš podávať výkon ako víťaz úspešný,
Tak buď sám sebe verný.
Každý je iný,
Tak sa nezaujímaj o to, čo ti hovoria druhý,
Mysli na svoj cieľ, a budeš tam prvý.***

*Blížiš sa k hladine,
Vrch kryhy vidíš pred sebou jedine.
Risk,
Je tvoja motivácia,
Ako pevný stisk.
Viera,
Tá medzi prvými neumiera,
Túžba,*

Je vždy tvoja družba.
Výzvy,
Tiež sa pred tebou mihli,
Prehry,
Ti nič nezatrhli.
Disciplína,
Ti dodáva rytmus behu, je to tvoja mandolína.
Vytrvalosť,
Ti zakáže nedbalosť.
Odhodlanie,
Je tvoje vysvedčenie,
Za...úspech.

Si moja

Ani hláska, ani lúčik svetla,
Dokým si ma nestretla.
Bolo tam pusto, bola tam tma,
Nebola tam srdca hra.
Bolo to tajomné,
Nič tam doposiaľ nebolo vzájomné.
Mystické ticho, bez hudby text,
Možno to bolo za trest.

**Objavil som ťa v tom nekonečnom šere,
Aj najmúdrejší zniekadiaľ múdrost' berie.
Nechápal som prečo si tam prišla,
Keby nebolo tvoje poslanie byť so mnou,
Hned' by si odišla.**

Nebol som si istý či sa mám práve tebe otvoriť,
Čo som chcel jesť musel som si zasadiť.
**No potom sa vo mne čosi zlomilo,
Niečo čo mi vnútro hladilo.**
Nasledoval som ťa,
A dovedla si ma von z môjho nevlúdneho sveta.
**Ukázala si mi cestu o ktorej som dovtedy nevedel,
Keby nám nebolo súdené byť spolu, ako ničotu by som ťa preletel.**

Zrazu som sa nebál ukázať ti správny chodník do môjho sveta,
Zrazu tam nebola nemota.
**Zrazu ku mne doviaľ vietor hviezd,
A nikoho okrem teba som nepustil k tomu miestu.**

**Zrazu som pochopil že to svetlo si ty sama,
Začal som sa budiť v svetlé rána.
Zrazu bolo všetko čírejšie,
Moje srdce bolo čoraz väčšie a väčšie.
Uvidel som niečo doposiaľ neodhalené,
Zrazu moje oči začali vidieť farebne.**

**Priniesla si svetlo do tmavej noci,
O teba by sa pobili všetci vlci.
Priniesla si svetlo do mojej temnoty,
Pri tebe cítim pocit veľkej istoty.
Priniesla si svetlo do môjho života,
Si moja istota,
Si moja hodnota.
Si moja, si moja, si moja.**

**Neexistuje nič čo by nás rozdelilo,
Predpovedané je aby sa nám darilo.
Neexistuje nič čo by rozdelilo naše cesty,
Pre mňa existuješ len ty, len ty, len ty.**

**Odteraz sa vyhýbam tmavým kútom,
Ako keby si ma odčarovala čarovným prútom.
Odteraz cítim aj niečo iné ako smäd,
Si pre mňa dúhový kvet.
Vstávam s pomocou sily mojej túžby,
Mojej túžby mať ťa vždy pri sebe a byť pri tebe navždy.**

**Všetko zlé vo mne zhaslo,
Zlo si cestu von našlo.
Si moja spása, si moja záchrana,
Keď som s tebou nezavadzia mi žiadna zábrana.
Bolo to predurčené,
Funguje to zaručene.**

**Si moja osudová,
Pre teba za zrieknem každého práva,
Lebo si moja, si moja, si moja pravá.
Si len ty, len ty, len ty.
Si moja istota,
Si moja hodnota,
Existuješ pre mňa len ty, len ty, len ty.
Si moja, si moja, si moja.**

POÉZIA - II. kategória (8. - 9. ročník ZŠ):

1. miesto: **Barbora Melichová, ZŠ J. C. Hronského, Školská 10, Krupina**

Pre babku

Bola si pri mne, keď som bola malá,
v tých najhorších chvíľach pri mne si stála.
Chcela by som ťa vždy nablízku mať,
tiež by som vždy chcela pri tebe stáť.
Zostaň tu pri mne a pohľad mi hlávku,
na dobrú noc zaspievaj uspávanku,
vždy, keď tu nie si, tak s tebou byť chcem,
bude sa mi o nás dvoch snívať sen.
Pamätám si na tie chvíle prekrásne,
s tebou vždy boli len milé a šťastné.
Budem ti spievať, až kým nezaspíš,
budem dúfať, že sa ešte k nám vrátiš.
Chcela by som ti povedať snáď
jediné zbohom poslednýkrát.
Ty biele krídla tam v oblakoch máš,
srdce mi trhá, keď odchádzaš.
Na teba nikdy nezabudnem,
nestihla som ti povedať- *d'akujem*.

Smútočná

Keď stratíš niekoho, koho máš rád,
tá bolesť sa slovom nedá opísať.
Akoby ti niekto zrazu všetku radosť vzal,
akoby sa život smutným a beznádejným stal.
Akoby si bol na svete zrazu celkom sám,
tvoj smútok sa stáva krehký ako porcelán.
Akoby sa ti Smrť smiala priamo do očí,
že si vezme ďalších k sebe, kým sa otočíš.
Akoby už nikdy nikto nemohol byť šťastným,
akoby svet už nikdy viac nemohol byť krásnym.
A v citoch zrazu nastane ten bolestný sklz,
keď sa topíš v mŕtvom mori nekonečných sĺz.
Zo srdca sa stratí nádej, stratí sa aj zlosť,
zostane už iba smútok, iba zúfalosť.
A tie rany priamo v srdci neskutočne bolia.
A už nikdy za život sa celkom nezahoja...

Spomienka

Odvial vietor kľúčik z dlaní
do krajiny nepoznaní.
Zostali len otázky,
vyblednuté obrázky.

To, čo bolo, sa nevráti,
zo sveta sa navždy stratí.
Nevráti sa nikdy viac,
všetko nám raz vezme čas.

Zostaneme tu stáť sami
s najkrajšími spomienkami.
Tie vždy v srdci ostávajú,
v nich aj mŕtvi ožívajú.

Keď sme boli ešte malí,
smiali sme sa, vystrájali.
Vďaka za to, čo nám dali,
stále sme sa spolu mali.

Dnes snívajú večné sny,
ostali sme iba my.
Radosť, smútok, hnev či strach
zostanú nám v spomienkach.

Aleluja

Keď na prstoch štekli biely sneh
a dušu hladí detský smiech,
keď čarovná a krásna bude noc.
Keď sa všetci dobre majú
a doma spolu zostávajú,
vtedy dušu hreje kúzlo Vianoc.
Aleluja, aleluja,
aleluja, aleluja.

Dnes iba jednu prosbu mám,
nech nikto nie je doma sám,
nech každý môže mať Vianoce milé.
Veď čo viac si len môžeš priať,
byť spolu s tými, ktorých máš rád,

keď môžeš s nimi zažiť krásne chvíle.
Aleluja, aleluja,
aleluja, aleluja.

Keď sa anjeli zlietajú za oknom
a do ticha zaznie polnočný zvon,
nech každý je dobrý, milý a vrúcny.
Tak nech má každý to, čo chce,
nech má každý krásne Vianoce,
nájdime si pre všetkých miesto v srdci.
Aleluja, aleluja,
aleluja, aleluja.
Aleluja, aleluja,
aleluja, aleluja.

POÉZIA - III. kategória (SŠ):

**1. miesto: Kristína Kováčová, Obchodná akadémia, Tajovského 25,
Banská Bystrica**

Človek dnešnej doby

Inému závidíš,
vidíš len to, čo je Jeho.
Si slepec so zdravými očami.
Stále rovnaká platňa
ničiaca gramofón.

Nekritické myšlienky;
kritické slová z úst ženieš.
Vidíš na druhých smietka prachu,
s páskou na očiach po uliciach bežiac.
Vo vlastnom oku brvno nebadáš,
v tisícoch zrkadiel sa nevidíš.
A predsa sa doň pozrieš
každé ráno i
večer.

Máš srdce v rukách,
vybral si si ho priam z hrude.
Kam ho teraz dáš? Koše sú už plné.
Prešiel si celú tú zelenajúcu sa lúčku.
Viem, niekedy bola posiata kamením.
Zrazu čo človek, to kameň; odišli.

Musel si ho hľadať dlho?
Ale našiel si si svoj
DO HRUDE.

Chceš počuť pravdu,
no vedz len, že si ten, čo
rukami si hluché uši zakrýva,
viečka slepých očí tisne k sebe
a miesto pravdy hľadáš klamstvá.
Chceš pretáčať kazetu života vzad.
Neurobil by si rovnakú chybu?
Zajtra by si vari to Svoje
do bavlny vkladal?

Stále si len
slepec.

**SI
ČLOVEK
DNEŠNEJ
DOBY
!**

PRÓZA - I. kategória (5. 6. 7. ročník ZŠ):

**1. miesto: Matúš Dubjel, ZUŠ Jána Melkoviča, Okružná 9,
Stará Ľubovňa**

Ryšavý Flapen

- Si nemožný, Flapen.

S nechápavým pohľadom som sa otočil na Gaba. Ten si iba vzdychol:

- Veru, niekedy to človek nedá.

- Nie?

- Nie, Flapen, toto si nedal.

Okolostojaci chalani boli plní očakávania.

Toto je asi príliš skorý štart. Dovoľte, aby som sa predstavil. Volám sa Peter Flapenovský, no moji spolužiaci ma volajú Ryšavý Flapen. Škola pre mňa nikdy nebola veľkou výzvou, ale som známy ako najväčší stávkár a stávky mi dokonale ničia priemer. Áno, so stávkami mám veľký problém. Neviem sa od nich odtrhnúť. A otec to (nevedomky) iba zhoršil.

- Peťo, v tomto si drevo, no pokús sa to zlé premeniť na dobré.

Nanešťastie pre mňa, nedokázal som si to vysvetliť ináč, než že mám uzatvárať len stávky, z ktorých budem niečo mať. Pochopiteľne, môj stav sa nezlepšil, zato som zarobil

vyše 200 eur. Nehanbil som sa zakričať na celý kostol „smrdíš!“, alebo učiteľku vytočiť tak, že som skončil v riaditeľni. Ale táto stávka bola nezvládnuteľná.

Začalo to v pondelok. Chystal sa školský ples a baby si už šuškali, ktorá s kým bude tancovať. Tu ma na chodbe zastavil Gabo.

- Flapen, poď za mnou! Ideme uzavrieť stávku.

Táto veta mi vyčarila úsmev na tvári. Stávka? Konečne! Vošli sme do triedy, kde boli všetci naši chalani. Sadli sme si do lavice oproti sebe. Gabo začal.

- Stavme sa, že nepozveš na ples Silonovú.

Marta Silonová bola (ako ju označili) najväčšia kočka na škole. Kráľovnou plesu ju menovali až päťkrát. Chodila do ôsmeho a ja do sedmičky. Samozrejme, že som povedal:

- Beriem.

- Fajn, stavím desať.

- Pätnásť.

- Nie, dvanásť.

- Za dvanásť do toho nejdem.

- Dám dvadsať, ak ju pozveš a ona s tebou naozaj pôjde.

Táto veta zarazila všetkých okolostojacich, vrátane mňa. Prižmúril som oči.

- Platí.

Tak... a už sa z toho nedalo vycúvať.

- Dobre, pozveš ju dnes?

- Pochopiteľne.

- Kedy presne?

- Na pätnásťminútovke.

Prvé dve hodiny zbehli ako nič... matika, telesná. Na tretej mi začalo šklbať v pravej nohe. Čo to dokelu je! Toto sa mi dialo len pri mojej prvej stávke, keď som bol nervózny ako prasa na zabíjačke. Odzvonilo a začala pätnásťminútová prestávka. Gabo sa zoširoka usmial. Vyšli sme z triedy. Celá armáda zvedavcov na čele s Gabom a mnou.

- Silonová je na hlavnej chodbe, povedal Gabo.

Nahodil som umelý úsmev, i keď mi v skutočnosti trpelo celé telo.

Na hlavnej chodbe sa to hemžilo žiakmi. S malým svetielkom nádeje som dúfal, že tu Silonovú nenájdem. Bohužiaľ, Gabo ju našiel.

- Bež tam!

Vykročil som. Každým krokom som viac a viac cítil zimomriavky. Každým krokom mi viac a viac oťažievali viečka. Ešte jeden krok... tresk.

- Si nemožný, Flapen.

Nič som nevidel. Oslepol som? Tvár mi zaliala dávka ľadovej vody. Otvoril som oči.

- Žije?

- Hej, žije, takže to bude musieť vyplatiť.

S nechápavým pohľadom som sa otočil na Gaba. Ten si iba vzdychol.

- Veru, niekedy to človek nedá.

- Nie?

- Nie, Flapen, toto si nedal.

Gabo nastavil dlaň. Okolostojaci chalani boli plní očakávania. Ešte raz som zatvoril oči a potom otvoril.

- Koľko je?

- Jedna minúta do zvonenia.
 - Ešte ju pozvem.
 - Žartuješ? Ved' si pred chvíľou padol ako doska.
 - A čo? Ako ďaleko som došiel?
 - Dva kroky, potom si sa zrýpal.
 - Nedáš to, Flapen!
 - Dám! Odsekol som a postavil sa na nohy. Až teraz som si uvedomil, že sme na veľkách. V tom zazvonilo. Hlava mi oťažela a... tresk. Opäť som omdlel. Zdalo sa mi, že som na plese, tancujem so Silonovou a Gabo sedí v kúte.
 - Prehral si, Gabo, prehral....
- Gabo sa zatváril, akoby mu uleteli včely.
Ale v skutočnosti uleteli mne... Zostal mi iba medový úsmev Marty Silonovej.

PRÓZA - II. kategória (8. - 9. ročník ZŠ):

**1. miesto: Katarína Janšová, ZŠ SSV, Skuteckého 8,
Banská Bystrica**

Príbeh štvrtého havrana

Stromy tvorili pravidelný kruh okolo osamelej chatky stojacej uprostred. Každý strom, každý krík bol rovnaký. Tmavozelený s náznakami šedej, presne tri a pol metra od zhrdzaveného plotu obklopujúceho chatu. Vyzeralo to, akoby sa stromy neodvážili rásť bližšie. Pre niekoho perfektné miesto na útek, pre niekoho zastaralý nepoužiteľný dom, ale ona to volala domov. Žena s bledými a popraskanými perami, uplakanými očami a starostlivým výrazom. Vyzerala takto každý deň. Šaty, ktoré boli príliš veľké na jej malú postavu, žltý plastový náramok a niečo, čo vyzeralo ako retiazka zo striebra. Žiadna z týchto vecí sa k sebe nehodila. Ale ako to mohla vedieť? Nebol tu pre ňu nikto, kto by jej to povedal. Nemohla sa na seba ani pozrieť a zrkadlá už dávno vyradila zo svojho života. Napriek tomu, že sa zbavila všetkých zrkadiel. Nechala si všetky okná. Poskytujú jej tak mierny odraz. Domnievam sa však, že dom je aj tak pre ňu príliš dôležitý. Na to aby odstránila obrovské okná, ktoré boli dominantnou črtou domu. Z toho, čo som zistil po bližšom sledovaní, pre ňu nebolo nič dôležité. Okrem svojho domu, pretože aj keď bola v hroznom stave, mal dom v najlepšom možnom stave. Všetky okná čisté, veranda pozametaná, schody umyté. To všetko som zporoval z vonku. Zaujímalo by ma, ako to vyzerá vo vnútri.

26. Septembra

Ako obvykle, prebudila sa kôli lúčom slnka, ktoré žiarili cez jej obrovské francúzske okná. Každé ráno prebiehalo rovnako. Zobudiť sa, obliecť sa, prejsť sa okolo domu. Prechádzky jej vždy pomohli odvrátiť jej myseľ od jej žiaľu. Keď si obliekala opotrebované kožené topánky, jej pozornosť upútalo tiché buchnutie. Obula si topánku a išla zistiť, čo to buchlo. Starostlivo otvorila dvere. Keď vyšla von, jemne privrela dvere.

Hneď ju obklopil vietor, nie o veľa teplejší ako včera. Leto už dávno pominulo a v posledných dňoch to stále viac a viac vyzeralo ako pravá jeseň. Ale chlad ju nezaujímal, veď ani v najchladnejšej zime odmietala nosiť čokoľvek iné ako jej šaty. Krok za krokom preskúmala záhradu. Aspoň to, čo z nej zostalo. Všetky kvety buď zvädli, alebo zanikli, ani o ne sa nemal kto starať. Tráva bola vysoká a plná plevele, pravdepodobne tam našli svoj domov tisícky rôznych pavúčikov a chrobáčikov. Pretože sa celú svoju cestu pozerala priamo pred seba, prvýkrát to jej oči nezachytili. Pár stôp naľavo od úzkej cestičky cez záhradu bol havran. Obyčajné tmavé perie a dve malé oči. Nepochybne hľadal niečo lesklé v zelených moriach trávy. Aby si všimla to chudobné malé stvorenie, musela svoju záhradku obísť ešte raz. Zľutovala san nad ním. Samozrejme vedela, že musí sa priblížiť opatrne. Nechcela by mu predsa ublížiť. Ležal tam, zdanlivo bez života. Zdvihla ho, so súcitom a nehou. No v okamihu, čo si ho privinula k hrudi, začal sa vzpierat' a vzlietol. Jej pohľad chvíľu sledoval pohyb tohto vtáčika. Možno bol len omráčený od dymu z komína. Pozrela dolu na zem, presne na to isté miesto, na ktorom predtým ležal havran. Tráva stála rovno, ako keby tam nikdy nič nebolo. Havran zakrákal. V porovnaní s šumením vetra to bol veľmi prenikavý zvuk, a tak upútal jej pozornosť. Pohľadom preskúmala oblohu, no žiadneho havrana nezbadala. Pozrela na les, taktiež nič. Bežala okolo záhrady, nič. Ten havran bol pravdepodobne príliš rýchly a ona si ho len nevšimla odlietať. Možno preto si nevšimla, ako ju ten havran pozoruje. Sledoval ju, kým vychádzala po schodoch na jej verandu. No pocit, že niečo nie je v poriadku po chvíli pocítila. Poslednýkrát sa pozrela za seba na oblohu, dúfajúc, že ho zazrie. Ako jej zrak padal na les, zotmelo sa. Ako keby snko zmizlo. Stále bolo vidno, no keď sa otočila naspäť k svojmu domu bola úplná tma. Zdalo sa však, že na ňu to nemalo žiadny účinok. Ako by to bolo obyčajné, akoby to vídala každý deň. Nič takého v živote nevidea, akoby jej prestala fungovať myseľ. Ako keby zabudla na deväť hodín, ktoré ešte zostávali do západu slnka. Ona si proste zložila topánky. Hoci to bolo temno, vedela presne, kde sa pozrieť. Videla ho. Ten istý havran sa na ňu pozerala spoza okna jej spálne. Bez váhania vošla do domu a zamkla za sebou dvere.

27. Septembra

Poznáte ten pocit? Pocit, že ste zabudli na niečo dôležité. Ale teraz si ani za svet nespomeniete na to, čo to vlastne bolo. Presne tak sa cítila. Vedela, že na niečo zabudla, no nespomenula si na čo. Bola to retiazka. Chýbala jej strieborná retiazka, čo nosila okolo krku. Keď vyšla na svoju rannú prechádzku, havran, ktorý včera vletel do domu začal poletovať po dome. Jeho pozornosť zachytilo podkrovie. Najmenej päťdesiat obrázkov zdobilo police, stoly a steny. Na ich rámoch nebolo ani zrno prachu. Všetky rámy boli pomerne nové. Nemohli byť staršie ako päť rokov. Ak by ste sa pozreli dostatočne blízko, všimli ste si, že na fotografiách bol minimálne jeden z troch ľudí, ktorých tváre sa usmievali na vás z každého smeru. Muž, dospievajúci chlapec a dievčatko. Havran chvíľu skúmal fotografie a potom... lietal z jedného kúta podkrovia do druhého, pokým sa neunavil. Aký neporiadok narobil! Rozbité žiarovky, látka na gauči roztrhaná, papiere na zemi sa pomiešali s fotografiami, ktoré popadali. Bolo to, akoby havran presne vedel, ako sa pohnúť. Zhodil všetky fotky, na ktorých sa nenachádzal ten mladý chlapec. Muselo to spraviť veľký hluk, pretože tá žena prišla do domu skôr, ako obvykle. Zložila drevený rebrík vedúci do podkrovia a vyliezla po ňom hore. Havran sa ju už očakával a pozeral sa dolu z panelu, ktorý podopieral strechu. Prakticky tam žiaril,

všetko okolo malo svetlohnedú farbu. Je to jediná čierna vec v miestnosti. Žena zalapala po dychu pri pohľade na svoju predtým dokonalú povalu. Zhlboka sa nadýchla a zavrela oči. Vzápätí ich hneď otvorila. Niečo si uvedomila. A tak sa tichúčko priblížila k fotografiám. Nie k tým na zemi. K tým s chlapcom. Zdvihla ich, pozrela na chlapca, pozerala sa mu priamo do očí. Žmurkla. Zrazu v ruke držal havrana. Žmurkla. Všetci na fotografii vrátane chlapca sa zmenili na havrany, a tie na ňu upierali pohľady. Žmurkla. Čierna, celá fotografia bola čierna. Žmurkla. Zrazu nedržala žiadnu fotku. Ruku si pritiahla späť k sebe. Chlapec už nebol na žiadnej fotke, všetky zmizli. Nič. Bolo to, akoby sa nič nestalo. Otočila sa. Zdvihla hlavu smerom k havranovi. Stála tam celé hodiny a hľadela na zviera. Ale nič necítila. Žiadne nutkanie jesť, ľahnúť si alebo pokúsiť sa upratať podkrovie. Začalo sa stmievať. Aj havran už odletel. Ale ona tam stála ako socha. Oči sa zafixované na mieste, kde predtým sedel. Uplynie ďalších pár hodín, teraz bola tma. Na jej tvári sa objavil široký úsmev.

28. Septembra

Toto, toto ráno, bolo špeciálne. Dnes žiadne prechádzky, dnes plánovala ísť do lesa. Chcela dokresliť kresbu riečky, ktorá bola vzdialená pár kilometrov. Obliekla si šaty, ale nedala si ten žltý náramok. Čo najrýchlejšie bežala k hlavnej bráne, všetko prebiehalo hladko. Na to, že bol koniec septembra bolo počasie jasné a teplé. Nie ako posledné dni. Havran sledoval jej každý ťah. Keby sme sa na dom pozreli očami tej ženy, videli by sme ďalšieho havrana. Tento bol menší, ešte to bolo také vtáčatko, no hlavný rozdiel bol, že to nebol samec. Vtáčatko pristalo asi 30 stôp od havrana, ktorého už poznáme. Vyskočilo a sadlo si na malú hromádku prázdnych fotorámikov. Teraz tú ženu sledovali obidvaja. Keď zmizla v lese, vydali sa za ňou. Leteli priamo nad stromami. Všetky stromy sa v tejto rýchlosti zliali do tmavozelenej farby. Nedalo sa rozlíšiť medzi stromom a zemou. Havrany sa v priebehu niekoľkých minút dostali na miesto, ku ktorému smerovali. A posadili na hrubú smrekovú vetvu. Obaja tam sedeli bez pohybu. Ani najmenší pohyb krídlom. Žena si veselo poskakovala, zatiaľ čo si spievala. Nebol to presne spev, skôr take mumlanie. Krá, krá, krá-la, la, la-krá, krá, krá-la, la, la. Znovu a znovu, a znovu. Havrany počúvali jej spev a sledovali ju, ako sa usadila na vyhriatu skalu oproti lesu. Pripravila si svoj skicár a ceruzku. Bolo to veľmi upokojujúce. Jemný vánok sa hral s jej vlasmi, tenký potok pokojne tiekol z vršku, stromy vytvárali tieň všetkých tvarov a veľkostí, navyše slnko svietilo presne na miesta, kde to potrebovala. Havranom sa zunovalo sledovať z diaľky. Po krátkom lete sa usadili na tej istej skale ako tá žena. Vyhrievali sa na slniečku. Už boli jasne vidieť, ale na tom im teraz už nezáležalo. Teraz chceli mať výhľad na jej výkres. Bol to ceruzkou nakreslený obraz rodiny. Otec sedel na skale, dcéra objímala zajaca. Bohužiaľ mama chýbala. Možno ju vymazala. Bolo totižto zrejmé, že jeden z členov rodiny bol z diela vymazaný. Buď chlapec alebo mama. Prečo? To zostáva záhadou. Takže teraz, keď havrany vedeli, ako kresba vyzerá, pozorne sledovali všetko okolo. Postupovala veľmi rýchlo. Potôčik, tráva a skaly navôkol už boli nakreslené. Momentálne pracovala na stromoch pokrývajúcich pozadie. Zrazu začula praskať konáre. Pri pohľade smerom, odkiaľ ten zvuk prišiel, chytila ceruzku pevnejšie, skoro akoby ju chcela použiť ako zbraň. Bol to králik, iba králik. Zohol hlavičku a začal žuť trávu. Aký výborný deň na kreslenie! Dokonca sa ukázal králik. Položila skicár, stále držala ceruzku pevne. Králik sa narovnal. Otočil svoju roztomilú hlavu jej smerom. Zamrzla a on sa vrátil k jedeniu trávy. No ona už stála priamo nad šedivým

králikom.

Uplynulo niekoľko minút, odkedy sa vrátila ku kresbe. Bolo to tak okolo poludnia a začala pociťovať hlad. Jednou rukou odtrhla veľký kus trávy a zdvihla ho až k ústam. Bola to normálna tráva. Cítila jej vôňu, tá silná aróma jej zasiahla nos. Nebola nevedomá čo robí, práve sa chystala dať si ju do úst, keď sa na tú trávu pozrela. S hrôzou odhodila trávu preč. Hodila ju tak rýchlo, že sa jej skicár vyšmykol z rúk na zem. Skutočne vydesená tým, čo v kútiku oka zazrela, vstala a začala bežať preč. Havrany pootáčali hlavu za ňou, keď utekala. Netrvalo dlho, kým sa vrátila späť. Vyzerala zvláštne pokojne, možno až príliš pokojne. Neboli na nej žiadne znaky strachu. Keď kráčala k skicáru, musela prekročiť cez potok. Zastavila sa. Jedným pomalým pohybom hlavy pozrela na vodu, čo jej skrížila cestu. Teraz v tme bola takmer tmavomodrá. Pomaly zdvihla hlavu späť a vykročila vpred. Ako keby tam nič nebolo, len vošla do potoka a kráčala. Všetky jej kroky sú rovnaké, žiadny výraz na tvári. Ako keby bola v tranze. Sklonila sa, natiahla ruku pre skicár a vystrela sa. Odišla po ceste, po ktorej prišla, na krok rovnako. Cez potok, bez výrazu či zmeny v tempe chôdze. Dlho neváhali ani havrany a vydali sa za ňou. Jediný, kto tam zostal, bol králik. Bez známok života, na tej skale, kde predtým tá žena sedela. Jeho póza nebola prirodzená, niekto ho takto tam položil.

Keď sa vrátila domov, jedným sebaistým pohybom odhodila skicár. Kresba, na ktorej tak tvrdo pracovala, bola „zničená“. Tvár dievčatka bola poškrábaná. Bola škrabaná nechtami alebo niečím skutočne malým a ostrým. Okrem toho, že jej tvár nebola rozpoznateľná, potôčik nebol čiernobiely. Ako keď ho tieňovala ceruzkou. Bol červený. Nie je zafarbený červenými ceruzkami, skôr ako keby si niekto namočil prst do farby a začal poslepiačky maľovať. Za tenpl krátky moment sa na ten červený prúd vody prišlo pozrieť mnoho hmyzu, ktorý sa plazil po celej maľbe. Prilákali tretieho havrana, tento však bol obrovský v porovnaní s ostatnými. No tento havran úplne ignoroval potok vymaľovaný krvou a hneď pustil svoje pazúre do otca na obrázku. Po tom, ako skončil s trhaním toho papiera, kúsok mu zostal na pazúre. Najväčší havran sa pripojil k tým dvom na streche.

29. Septembra

Bum! BUM! BuM!

Vec, ktorá sa narážala do okna jej izby, ju okamžite prebudila, v okamihu rozsvietila lampu na nočnom stolíku a šla sa pozrieť, čo spôsobovalo taký hluk. Priblížila sa k oknu. V momente, čo ďalší predmet prišiel do kontaktu so sklom, urobila krok späť. Okno bolo zašpinené niečím červeným vo viacerých častiach. Bola to krv. Vždy, keď niečo narazilo do jej okna, zanechalo to viac krvi. Krv neustále stekala z okna, vďaka jej výhľadu na les to vyzeralo, ako keby les plakal červené slzy. Po otvorení okna sa žena rýchlo pozrela dolu. Jediné, na čo sa sústredila bolo 6 mŕtvych vtákov ležiacich pod jej oknom. Počula vtáčí spev. Ponáhľala sa, aby čo najrýchlejšie zatvorila okno. Nie je dosť rýchla a siedmy vták narazí priamo do jej hrude, krv sa rozpila do jej nočnej košele. Zasiahol ju tak tvrdo, že padla na zem. Žmurkla a znova bola v tranze. Vstala a s pomalými pravidelnými pohybmi vstala a postavila sa pred okno. Privrela ho tak, aby nebolo zavreté, ale natoľko, aby zabránila ďalšiemu vtáctvu, aby ju zasiahlo. Stála tam, rukou stále držala rám okna. Videla, ako všetky vtáky narážali do skla. Ale ani sa nepohla, len sa pozerala priamo pred seba. Pomalým pohybom pohla rámom okna, teraz bol prístup do miestnosti väčší. Všetky tri havrany vleteli dovnútra, stredne veľký havran prvý, vtáčatko za ním a

najväčší posledný. Jeden po druhom začala lietat' v kruhu nad jej hlavou. Žmurkla, ako keby sa spamätala z tranzu, ale aj tak bolo neskoro. Jeden z nich rýchlo zmenil smer a svižne zaútočil na tú úbohú ženu. Jej nočná košeľa sa roztrhla na ľavom ramene. Havran, ktorý zaútočil, sa opäť pripojil do kruhu. Žena si chránila hlavu rukami. Zaútočil na ňu ďalší havran, no možno to bol ten istý. Obidva útoky boli rovnaké. Buhužiať spôsob, akým mala ruky okolo hlavy, jej zabránil vidieť hocičo iné ako tmu. Inštinkt jej hovoril, nech beží čo najďalej. A tak bežala smerom k miestu, kde boli dvere. Po otvorení dverí jej pazúry niektorého havrana poškriabali nohu tak , že začala krváčať. Musela myslieť rýchlo, podkrovie. Bolo to najbližšie, a ak by išla k hlavným dverám, havrany by na ňu zaútočili v momente keď vykročí, čo iba jednou nohou z dverí. Znažila sa rebrík dostať dole, čo najskôr ako mohla, začula jemné dunenie. Zvuk medzi hromom a popcornom v mikrovlnke. Nakoniec dosiahla podkrovie a jedným pohybom zavrela dvere. Lahla si na chrbát, stále sa potila a lapala po dychu. Kým sa pokúšila znova chytiť dych, nekontrolovateľne vzlykala a kašľala. Prešlo pár minút, boli to minúty plné ťažkého dýchania. Stále sa dokázal postaviť. Dávala si veľký pozor, aby sa na jej zranenú nohu príliš neopierala. Natiahla ruku za zapínačom, aby rozsvietila svetlá. V sekunde, čo tak spravila rovnaký hluk ako predtým, sa ozýval, stále bližšie a bližšie. Silnejšie a silnejšie. Hlasnejšie a hlasnejšie. Ten strašný zvuk vychádza z druhého konca miestnosti. Pomaly ustupovala, pokiaľ jej chrbát nenarazil na stenu.Ticho. Naozaj si to iba predstavovala? Nie. Ona to nevedela, ale boli to havrany. Už boli na povale. Do podkrovia sa dostali tak, že prelezeli malou medzerou medzi stenami. Pozrela na stenu, od ktorej vychádzal hluk. V priebehu niekoľkých sekúnd havrany vzleteli do priestoru nad ňou. Žena začala bušiť na dvere. Nepohla nimi ani o milimeter, kopala, bušila, zubami nechtami sa pokúšala otvoriť tie dvierka. Vstala, a videla, že havrany opäť poletujú v kruhu. Plakala, no aj tak sa snažila usmiať. Trápila sa. Ale nevydala ani hláska. Žiadny výkrik. Plakala a usmievala sa, keď sa pozrela na vrany. Lietajúce v kruhoch nad ňou. Začali znova na ňu útočiť. Keď však na ňu zaútočil prvý havran, už sa nepokúšala o útek. Pomalými pohybmi sa vystrela a usmiala. Ďalší útok, vystrela sa a usmievala sa. Jej tvár teraz krváčala, no stále nič nerobila. Ďalší útok jej spôsobil ranu na ramene. Ona len stála. Na jej tvári slzy, úsmev a krv. A havrany útočili znova, a znova, a znova...

30. September

Bola mŕtva. Ležala v kaluži krvi. Pozerala sa rovno do stropu, jej ruky aj nohy boli vystreté. Ruky mala tesne pri tele. Na jej tvári nebola žiadna emócia. V rovnakej výške a rytme tie tri havrany stále krúžili nad jej bezhybným telom.

1. Októbra

Na spáľňových oknách nebola ani kvapka krvi, žiadne rozbité fotorámy , žiadne telo, žiadne dôkazy. Dom bol zanedbaný a zaprášený. Niektoré okná boli rozbité. Všade poletovalo havranie perie.

Pri svitaní k našim trom havranom priletela ďalšia samica. Chvíľu pozorovala, ako krúžia nad prázdny miestom na špinavej povale, a potom sa k nim pridala. Ako na povel prestali krúžiť a jeden po jednom začali odlietať cez rozbité okná. Pri poslednom pohľade na chatu odišiel aj posledný havran, samica. Letela vyššie a vyššie, nasledovala ostatných. Boli tak vysoko, že boli už boli na oblohe iba malými bodkami. Keď zmizli, jej príbeh skončil.

PRÓZA - III. kategória:

1. miesto: Kristína Kováčová, Obchodná akadémia, Tajovského 25, Banská Bystrica

Vo hviezdach

Na komunikátore mi cinkla správa. Bola od hlavnej správy Lagny 115. Gratulácia k postupu do posledného kola výberu. Otvorila som si zoznam postúpených. Na vrchu celého dokumentu blikal nápis: **OSPRAVEDLŇUJEME SA, ALE NA POSLEDNÚ CHVÍĽU NÁM BOLO OZNÁMENÉ, ŽE DO POSLEDNÉHO KOLA JE MOŽNÉ POSLAŤ LEN PÄŤ KANDIDÁTOV Z KAŽDEJ LAGNY.** Na prvom mieste svietilo moje meno a na druhom bol Luck.

„Luckas. My sme postúpili!“ vyhrkla som s predstieraným prekvapením, na čom sa Luckas hlasno rozosmial a ja v sekunde na to tiež. „Čo myslíš, dostaneme sa na Zem? Máme aspoň nejakú šancu sa tam dostať?“ vážne som sa ho spýtala. „Neviem. Ale dúfam že ak sa tam dostaneme tak spolu. A postúpila aj Brym?“ povzbudil ma, no pri zmienke o Brym, o mojej najlepšej kamarátke, mi stuhla krv v žilách. Márne som si prezerala zoznam postupujúcich od hora dole. Pokrútila som hlavou a smutne sa pozrela na Lucka. Pod zoznamom mien bolo hrubo napísané: **ĎALŠIE DETAILS BUDÚ KANDIDÁTOM PREDLOŽENÉ ZAJTRA OSOBNĚ.** „Zajtra budú novinky o tom čo a ako. Ach, už sa neviem dočkať,“ bola som neskutočne nadšená. Tak veľmi som sa tešila, že konečne z tadeto vypadnem. Ešte nikdy som nebola mimo Lagny 115 a teraz? Mám šancu sa dostať, nie len na hocijakú Lagnu, ale dokonca na *Lagnu 001* – Lagna vedenia a *Najvyšších*.

• • •

S Luckom sme si pozreli ešte jeden film a odišiel do svojej komory. Zostala som ležať na posteli a premýšľala o Zemi. Odjakživa som si ju predstavovala ako ten najkrajší raj. Dlhé a obrovské lúky sa ťahali malými kopcami, na ktorých na jar kvitli stromy so slabo ružovými, drobnými kvetmi a vtáky tvorili ten najkrajší orchester. V lete všade okolo bzučali včely a lúky boli obsypané bielymi kvetmi. Na jeseň sa stromy preobliekli do teplých farieb a hoci sa ochladzovalo oni aj napriek tomu zhadzovali svoje mohutné kabáty. A v zime? Lúky sa ukryli pod biele prášty a nad všetkým živým aj neživým vládol biely kráľ – sneh. Ľudské mestá boli určite veľké a všade boli obchody, vysoké budovy. Na dedinách bol úplne iný život, ľudia sa poznali ako my tu, všade bol pokoj a všade prevládali domy a veľké záhrady plné ovocných stromov.

Môj mozog prestával fungovať a myšlienky sa začínali prelínať s útržkami prichádzajúcich snov.

• • •

Otvorila som oči. Všade okolo bola tma. Do nosa mi vrazil silný zápach dymu a na to som sa prudko posadila. Nič som nevidela, jednoducho som sa postavila a kráčala po pamäti ku dverám mojej komory. Keď som prešla asi tri kroky, na miesto, kde by mal byť studený povrch dverí, natiahla som ruky, aby som sa ich dotkla. Ruky mi ovalil chladný prievan, no pod dlaňami som nič nezacítila. Ruky som naťahovala do prázdna. Nebola som vo svojej izbe. Až teraz som si uvedomila že pod svojimi nohami necítim povrch

brúseného dreva ale chladivý a nerovný kov. Bola som niekde úplne inde. Nevedela som kde, nič som pre tmú nevidela, jediné o čom som bola presvedčená bolo, že som cítila dym z ohňa a musela som sa odtiaľto čo najskôr dostať preč, inak sa tu udusím. Kráčala som dopredu s rukami vystretými, ak by som na niečo narazila. Spoza mňa sa ozvali kroky a neznámy hlas. „Niektu tu je,“ rozumela som mu. Bol to chlap s hrubým hlasom no nerozprával jazykom hviezd. Ako by som mu mohla rozumieť pokiaľ by som... Je to sen. A ja sa musím zobudiť. Ale ako? Ten chlap sa približoval aj spolu s niekým iným. Keby tu len bolo svetlo.

Ozvalo sa hlasné šťuknutie a na to sa pár žiaroviek visiacich zo stropu prebralo k životu a mne sa spolu s nimi vrátil zrak. Bola to fakt obrovská miestnosť. Strop podopieralo niekoľko betónových stĺpov, až som sa čudovala, že som do jedného z nich nevrátila. Nikde som nikoho nevidela. V miestnosti zosilnelo svetlo, no neboli to žiarovky, ktoré to spôsobili. Spoza mňa som započula rýchlo silnejúce praskanie ohňa. Nohy sa mi začali hýbať samé od seba a po pár dlhých a rýchlych krokoch som bola na opačnej strane miestnosti. V realite by mi trvalo oveľa dlhšie sa dostať tam, kde som práve stála. Oranžovo červené jazyky sa nebezpečne rýchlo blížili, ako by cítili moju prítomnosť a išlo im len a len o to, zobrať si ma do svojich rúk a pomalou bolesťou ma umučiť k smrti. Chrbtom som sa oprela o chladnú panelovú stenu, ktorá mi bránila v úteku. Prezerala som si celú miestnosť, snažiac sa nájsť dvere, okno, jednoducho hocičo kade by som mohla z tejto nočnej mory utiecť. Nič! Absolútne nič. Všade boli len steny a stĺpy. A samozrejme oheň, ktorý bol už iba asi meter odo mňa a ja som pocítila jeho horúčavu. Nemala som kam ujsť. Bola som v pasci. Jediná myšlienka, ktorá mi blúdila hlavou bola, že teraz umriem. Zhorím na popol.

Cítila som pach spáleného mäsa a vlasov. Otočila som sa k stene, aby mi páľava stúpajúca z ohňa nespálila tvár, ale hrubý betón tam už nebol. Svetlá sa rozblikli a nakoniec zhasli úplne. Utekala som za najbližší roh, kde žiara z ohňa už nedosiahla a oprela som sa o chladný betón. Začula som tiché zvuky, skôr nezrozumiteľné mrmlanie, ktoré sekundami silnelo. Chlácholivé hlasy ľudí, detské vzlykanie meniace sa na chaotické kričanie príkazov a prosenie o pomoc. Prv som počula len vrieskanie detí. O sekundu jačali ženy. O ďalšiu sekundu kričali muži, mocnými päťami búchali do mohutných betónových stien, ktoré nemali šancu poraziť. Prosili o pomoc, o odpustenie, o zmilovanie sa, o milosrdenstvo pre ich deti. Počula som nárek a bolestivé kvílenie. O chvíľu som počula zvuky, ktoré už ani nepripomínali ľudské, nechcel prestať, trhal mi uši. Ostalo ticho.

Svetlo ohňa ma ovalilo spolu s ukrutným pachom spáleniny. Ustúpila som o krok od blížiacej sa vlny ohňa. Pod mojou nohou niečo chruplo. Otočila som sa pozrela sa na podlahu. Zostala som stáť ako obarená. Predo mnou sa vo veľkom priestore kopila minimálne stovka spálených tiel, z ktorých ešte stúpala dym. Žalúdok sa mi obrátil a chvíľu som si myslela, že sa celý jeho obsah vyvrátim priamo tu na mieste. Nedokázala som pohnúť ani jedinými svalom v mojom tele.

Plamene sa mi dotkli bosých nôh. Ozval sa výkrik. Tentokrát to bol už len jeden hlas. Bol môj. Od bolesti sa mi podlomili kolená. Spadla som na tvrdý kov posiaty popolom a ohorenými kosťami detí, žien a mužov, ktorých som len pred okamihom počula kričať a prosiť o záchranu. Znova som zjačala. Oheň ma pohltil celú.

• • •

Ráno ma zobudilo Luckovo jemné pochrapkávajúce. Len matne som si spomínala ako ma uprostred noci prišiel Luck chlácholiť pred tým mučivým snom. Načiahla som sa za komunikátorom na nočnom stolíku. Na tenučkom, trochu priesvitnom displeji svietili veľké čísla **7:58** a pod nimi bolo drobným napísané: **2. deň 15. luna 11 278 rok**. Podľa toho, čo nás učili a podľa mojich výpočtov je na Zemi približne 11. máj 2 371.

Odložila som komunikátor späť na miesto, opatrne som zo seba zhodila prikrývku a postavila som sa na nohy, ktoré ma stále boleli. V kúpeľni som sa prezliekla, umyla si zuby a tvár. Teraz nasledoval čas na raňajky a neskôr večer, presne o 21.30 sme sa mali stretnúť s Chestersom pred odletom na Lagnu 001.

• • •

Hneď po raňajkách s Lukasom som zamierila do svojej komory. Dvere sa otvorili a na posteli som uvidela sediaceho Chestersa. Hneď ako ma zbadal postavil sa a nahodil široký úsmev. Niečo sa mi na ňom aj tak nezdalo.

„Ahoj,“ pozdravil sa ako prvý. „Ahoj. Čo tu robíš?“ spýtala som sa ho bez okolkov. „Prišiel som sa rozlúčiť predsa,“ odpovedal jednoducho. Hoci sa usmieval jeho tvár bola smutná, či dokonca utrápená. Čo sa mu asi tak práve ženie hlavou?

„Tešíš sa na cestu?“ položil mi otázku, nad ktorou som sa dlho nemusela zamýšľať. „Áno, neviem sa dočkať kedy uvidím Lagnu 001. Musí byť fakt obrovská,“ slová zo mňa išli takmer samé. „Zrejme to nepochopíš, ale nechcem aby si šla na Zem,“ hneď ako tie slová vyslovil, som sa naňho zadívala či to myslí vážne. Ahá tak pán *Zapätnást'rokovsomnebolschopnýtipovedaťžesomtvostarký* si teraz akože ide robiť nejaké sebecké rozhodnutia a nároky alebo čo?!

„To snád' nemyslíš ani vážne, však?!“ takmer som kričala.

„Kyra! Ukľudni sa, prosím ťa. Nebudem do rozhodnutia poroty nijak zasahovať, ale chcem ťa o niečo požiadať. Ak teba alebo Luckasa, či dokonca vás oboch vyberú, prosím ťa odmietnite to,“ na tvári som mu zazrela utrápený výraz. Vedela som, že pokiaľ by som povedala niečo iné než *áno*, tak by ma nepustil z komory.

• • •

Ešte sále som bola rozhorčená z rozhovoru s Chestersom. Nedokázala ma ukľudniť ani len Brym. Zastala som pred vstupnými dverami do Odletovej haly. Otvorili sa a vstúpila som do veľkej miestnosti. Do očí mi udrel Aaronov úsmev patriaci mne. Lukas tu ešte stále nebol a čas odletu sa celkom rýchlo blížil. Postavila som sa vedľa Aarona a čakala kým prídu ostatní. Nikto však dobrých 15 minút neprichádzal.

„Tešíš sa?“ prehovoril potichu. „Aj hej, no bojím sa, že to sklame moje očakávania, celé mi to príde ako nejaký ružový presladený sen, z ktorého sa aj tak na koniec prebudím do nudnej sivej reality,“ moje slová sa ozývali halou.

Dvere sa odsunuli a dnu vošiel prv Chesters a za ním kráčal Lukas. „Bohužiaľ som na poslednú chvíľu dostal správa z Nula nula jednotky, že do ďalšieho výberu môžu postúpiť len prvý traja zástupcovia z každej Lagny. Nakoľko ste boli na prvých troch miestach vy a rozkazy z Nula nula jednotky sa nemôžu len tak ignorovať. Letíte len vy traja,“ prehovoril s kamennou tvárou, v očiach som mu však videla obavy a strach. Tak už viem prečo nikto nechodil.

„Dobre a teraz tá zlá správa,“ povedala som po tichu, len pre seba. „Čo? Aká zlá správa?“ so zmeteným výrazom sa spýtal Aaron.

Chesters sťažka preglgol. „Máme zakázané s vami vyslať FY705-ky,“ vyslovil potichu.

„Och a teraz to prosím povedzte našim jazykom,“ povedal Luckas prevracajúc oči zatiaľ, čo ja som mlčala. Ja viem čo alebo presnejšie kto sú FY705-ky. Môj otec bol jedným z nich.

„FY705 je špecializovaný oddiel úplne všetkých letcov a leteckých technikov. Nesmú s nami poslať nikoho, kto sa čo i len trochu rozumie do techniky *akejkoľvek* lagny, rakety alebo iného transportu. Je s nami koniec,“ keď som dopovedala poslednú vetu, svet predom mnou sa rozmazal a mne všetko došlo. „To nám nemôžu urobiť, to nesmú,“ počula som námietky, ale hlasy som si nevedela priradiť. Presne pre toto sme podpisovali tie papiere o záväznom zúčastnení sa po tom ako nás vybrali. Nechcú nás poslať na Zem. Chcú aby sme umreli. Im muselo asi preskočiť v hlavách. Celkovo je 43 500 lagien v Sústave, ak pôjdu z každej po traja... 30 500 osôb – 30 500 mŕtvych.

Zrak sa mi zase zaostril na Chestersa, ktorý sa opierajúc o kovovú stenu haly vznášal. Moja pravá ruka bol vystretá smerom k nemu a nohy sa mi začali hýbať. „Ty!“ zvolala som. „Vedel si to, vedel si o všetkom! Nič si nepovedal! Prečo?! To ti na mne fakt ani kúsok nezáleží? Vysielate nás na istú smrť a my sa s tým máme akože zmieriť?! Ha?!“ jačala som po ňom, kým som mu ovíjala prsty okolo krku.

Snažil sa niečo povedať a na pleciach som zacítila čiesi ruky. Nechala som ich nech ma od neho odtiahnu. S takýmto zradcom už nechcem mať nikdy v živote niečo spoločné. Tie ruky patrili Luckasovi a Aaronovi. Chesters odkráčal ku dverám a pred odchodom chladne povedal: „Odletová hala sa otvorí o deväť minút bez ohľadu či nastúpíte do rakety alebo nie. Odporúčam nastúpiť!“

. . .

Jeho rózne slová som počula v hlave aj ďalšie minúty po tom, ako odišiel a dvere sa zatvorili, vzduchotesne, aby som bola presná.

„Do odpojenia rakety MY1501 zostáva päť minút,“ ozval sa ženský hlas z reproduktoru pri dverách. Oproti vstupným dverám do Odletovej haly boli široké kovové dvere s malým úzkym otvorom v hornej časti. Prešla som k ním a nazrela dnu cez hrubé štvorsklo. Biela chodba, biela podlaha a kovové dvere na konci. Pozrela som sa hore nad dvere, priamo do malej kamery. Sledujú nás!

„Tí hajzli nás sledujú!“ kričala som celá rozhorčená. Už som tu bola. Na sto percent som tu už bola. Niekedy dávno. Veľmi, veľmi dávno. Toto je moja *Kľúčová spomienka*.

„Do odpojenia rakety MY1501 zostávajú štyri minúty,“ ozve sa z reproduktoru a dvere sa otvoria.

Moja myseľ sa ponorila do spomienok. Kráčam tmavým priestorom za nejakou vysokou postavou. „Kristal, nikomu nesmieš povedať, že si tu niekedy bola. Rozumieš?“ povie potichu otec a zastane pred kovovými dverami. Iba prikývnem. Vojdeme dnu do Odletovej haly. Osvetľuje ju len slabé, modré svetlo. Prejdeme popri sivej stene a okolo radu veľkých čiernych debien k dverám oproti.

Otec ma zloží na podlahu a vytiahne z vrečka kartičku, čo pritkne na malý čierny displej pri dverách. „Oci? Čo je v tom?“ spýtam sa ho a prstom ukážem na tmavé debny. „V tých so žltým prúžkom sú zásoby jedla pre letcov, vždy si berú jednu debnu a tá im vydrží asi tak na 10 dní, ak letia len dvaja letci,“ povie a usmeje sa. „A v tých s modrým prúžkom je čo?“ pýtam sa ďalej. „V modrých sú zbrane a teraz už pod,“ jeho úsmev náhle zmizne.

Prejdeme bielou chodbou a otvoria sa dvere na konci. Za nimi sa nám odhalí miestnosť s bielymi oblými stenami, veľkým stolom, ktorý bol zaplnený kopou bielych,

modrých, zelených a červených gombíkov. „Môžeš si sadnúť na tú sedačku k panelu, ale nič nestláčaj,“ ukáže na jednu z dvoch sivých sedačiek. Posadím sa a sledujem ocka ako otvára malé dvierka na stene pri veľkom zaoblenom okne. Sú tam nejaké káble. Postupne jeden za druhým zapája. Modrý a fialový káblík zapojí vpravo, zelený a červený hore, bieli dole, čierny a žltý vľavo a nakoniec modro-biely hore.

Gombíky na stole začnú svietiť a ozve sa: „Do odpojenia rakety MY1501 zostáva jedna minúta,“ spomienka sa mi začala miešať s realitou. Obzrela som sa za seba v očakávaní, že tu bude aspoň jedna debna s žltým pruhom. Na opačnom konci haly bolo päť debien s žltým pruhom, dokonca aj jedna s modrým a jedna s červeným pruhom. Aspoň raz sú mi tie schopnosti na niečo, pomyslela som si a následne sa sedem debien odlepilo od podlahy. Začali sa pohybovať mojim smerom a ja som rýchlo vošla do chodby. Chalani sa na nič nepýtali iba ma nasledovali ku dverám za bielou chodbou.

Za dverami bola presne rovnaká miestnosť ako z mojej spomienky. Zastala som vo dverách aby sa náhodou nezavreli kým debny donesiem až dnu. S jemným ťuknutím dopadli na kov pod našimi nohami.

„Do odpojenia rakety MY1501 zostáva tridsať se...“ posledné hlásky zostali za zatvorenými dverami. „Načo si brala tie debny? A hlavne ako?“ spýtal sa Aaron s vytreštenými očami. Zrejme na jeho lagne nemali žiadneho telekinetika a on, na rozdiel od Lucka, nevie čítať myšlienky.

„Lebo je tam jedlo, zbrane a ešte niečo,“ odpovedala som, zatiaľ čo som si obzerala ovládací panel. Nič nesvietilo, presne ako som očakávala.

„Čo budeme robiť? Veď to ani nefunguje!“ Aaron ma neprestával zahŕňať otázkami. Krátko nato som začula dlhé pípnutie, za ktorým nasledoval prudký otras.

Odpojili sme sa. Pozrela som sa cez veľké okno pred sebou, videla som len čiernotu okolitého vesmíru. Rozhliadla som sa po priestore okolo mňa. Vedľa okna je presne to čo som hľadala. Malé, biele dvierka!

„Chalani držte mi palce,“ povedala som a pristúpila ku stene. „Čo ideš spraviť?“ teraz to bol Luckas kto sa pýtal. „Idem to tu vyskúšať oživiť alebo vyhodiť do vesmíru,“ odpovedala som potichu. Na dvierkach nebola žiadna rúčka a tak som si musela vystačiť sama s mojimi schopnosťami. Dvierka sa rozleteli a dopadli meter od steny povedľa mňa. V diere v stene sa ukrývalo osem káblov. Ak sa aj niekomu z ostatných rakiet podarilo otvoriť tieto dvierka, tak hľadaním a skúšaním správneho zapojenia svoju raketu nechajú vybuchnúť. Pravdepodobnosť ich úspechu je menšia ako minimálna. Chudáci, radšej sa mali nechať vypustiť.

Zapojila som všetky káblíky presne ako otec v mojej spomienke a zrazu sa ozvalo pípnutie. Všetky gombíky za mnou sa rozsvietili a mne spadol neuveriteľne veľký kameň zo srdca. Oprela som sa vedľa o stenu a zviezla som sa na studenú podlahu.

„Ako si vedel kde máš čo zapojiť?“ spýtal sa Aaron. „Keď som bola malá, otec ma zobral do jednej z týchto rakiet a zapájal tieto káble. Je to jediná spomienka, ktorú mám na svojho otca,“ odpovedala som mu potichu. Luckas si sadol vedľa mňa a chytil ma za ruku.

„Mali by sme sa pozrieť čo je v tých debnách a potom ešte zistiť ako sa odtiaľto dostaneme,“ navrhol Luck. Svoju pozornosť som uprela na Aarona, ktorý sa snažil otvoriť jednu z debien. Jeho pokusy boli márne. Jediným pomyslením som z nich odstránila zapečatené veká. Pozviechala som sa na nohy a prešla som ku jednej z nich. Mala žltý

pruh a vo vnútri bolo naozaj jedlo a voda. Vo zvyšných štyroch rovnako. Debne s jedlom však boli poloprázdne. Modrá bola plná zbraní a nábojov. Zazrela som tam tuším aj zbrane našich ochranných jednotiek. V červenej boli štyri deky, vankúše a 6 párov oblečenia.

„Kam letíme?“ spýtal sa Aaron Luckasa. „Neviem, ale budeme sa musieť naučiť tento stroj ovládať. Nechcete mi niekto pomôcť?“ nemusel to vravieť dvakrát. „Vitajte,“ ozval sa rovnaký ženský hlas ako v Odletovej hale. „Ako vám pomôžem?“ spýtal sa nás ženský hlas.

„Myslíte, že nás aj tu sledujú alebo odpočúvajú?“ obrátila som sa k Aaronovi. Namiesto chalanov sa zase ozval ženský hlas: „Nie. Nezaznamenala som žiadne informácie súvisiace so sledovaním a odpočúvaním. Nezaznamenala som žiadne zadanie smeru letu. Letíte priamo. Ak si želáte, váš smer letu môžem upraviť.“ Máme možnosť dostať sa odtiaľto preč. Ale kam? V žiadnej Lagne už nie sme vítanými hosťami. Stále nechápem ako nám niečo takéto mohli spraviť.

„Dokážeš nás dostať na Zem?“ spýtal sa Aaron otázku, ktorá nám všetkým aj tak chodila hlavami. „Na Zem vás viem dopraviť, ale neviem či máte dostatok jedla a vody. Potrebujem aby ste mi udali presný počet všetkých zásobovacích debien,“

„Päť žltých, jedna modrá a jedna červená,“ odpovedala som pohotovo.

„A aký je objem debien?“ pýtala sa ďalej. Prebehla som k debnám a začala som hľadať čísla po ich bokoch. „Žlté sú všetky jednotky, modrá je trojka a červená šesťka,“ odpovedala som skúmajúc debny.

„Zásoby jedla vám vydržia na 25 dní a zásoby vody z MY1501 na 26 dní. Let na Zem trvá 31 dní. Pokiaľ váš príjem jedla a vody znížim o dvadsať percent je možné vás dopraviť na Zem,“ oznámila žena. „Čo to pre nás znamená?“ položila som ďalšiu otázku tomu stroju. „Budete jesť raz denne a za deň môžete každý jeden vypiť jeden liter vody,“ odvetil hlas, zatiaľ čo som vyberala svetlé vankúše a deky z modrej debny.

„Len tak náhodou, nenájdu sa tu aj nejaké postele?“ zamyslene som sa spýtala, nedávalo mi to zmysel, že letci si sem nosia vankúše a deky, ale postele tu nemajú. „Pokiaľ stlačíte na ovládacom panely oranžové tlačidlo v tvare obdĺžnika, na podlahe sa otvorí malé dvierka do spacej komory pod vami“ navigovala ma, kým som hľadala oranžový gombík. Stlačila som ho a započula som slabé syčanie. Dvierka na podlahe sa kúsok nadvihli, odsunuli ponad podlahu a následne na ňu klesli. Diera v podlahe bola asi meter široká aj dlhá a začal sa z nej vysúvať železný rebrík. Luckas zišiel po rebríku ako prvý, po ňom Aaron. „Tak teda, doprav nás na Zem,“ rozkázala som, zhodila vankúše s dekami dole a zišla rebríkom.

Miestnosť bola biela a bez jediného rohu ako tá hore. V pravej aj v ľavej stene bola zabudovaná širšia posteľ a v strede miestnosti bol priestor akurát na stôl so stoličkami a rebrík. Aaron sa zvalil na posteľ po mojej pravej ruke, Luckas si ľahol na tú oproti. Ľahla som si vedľa neho a zaspala. Tohto dňa som mala už dosť.

• • •

Moje ospalé oči sa rozlepili po minúte počúvania otravného zvuku budíka, ktorý ma budieval každé ráno.

„Chcela by som vám zaželať dobré ráno, mám však pre vás nepríjemné správy. Práve sa vás snažia odpočúvať a počas vášho spánku som zaznamenala pokusy o narušenie a taktiež o prerušenie ovládania z vonkajších zdrojov, najmä z oddielov FY705 a HLO001,“ informuje nás.

„Okej, zázračný ženský hlas a bola by si nám to schopná povedať v našej reči? Čo je oddiel HLO001?“ položil otázku Luckas, ja som jej tiež celkom nerozumela. To je to najhoršie na umelej inteligencii, informácie zbytočne komplikujú.

„Moje meno je Nova 12.1.3.1501, pardon, nepredstavila som sa ešte. Oslovujte ma len Nova. A teraz k odpovedi. HLO001 je hlavný riadiaci oddiel Lagny 001 a je nadriadený všetkým ostatným oddielom v Sústave. Nečudujem sa, že ste o ňom ešte nepočuli, bežná verejnosť by o ňom prakticky nemala ani vedieť.

Do ovládania sa prv pokúšali dostať FY705-ky, neskôr aj spomínaný oddiel HLO001. Všetky pokusy som zamietla vychádzajúc z poznatkov o vašej aktuálnej situácii. Dokázali ste oživiť MY1501 bez pomoci a bez akýchkoľvek znalostí a zručností v technike lodí a rakiet. Z osobného postoja k životu vám nemôžem dovoliť umrieť s takými predpokladmi na prežitie aké doposiaľ nemala ani jedna skupina z vybraných. A to slúžim na tieto účely už cez 50 rokov,“ dopovedala, no jej posledná veta mi utkvela v hlave. Už 50 rokov, ak nie aj viac, nás nechávajú umierať týmto odporným spôsobom.

Preboha! Mama s otcom! Oni neleteli na Zem! Vypustili ich! Ale...prečo? Po tvári sa mi začali kotúľať slzy, zrak sa mi zahmlil a sluch oslabil takmer v sekunde.

„Kyra čo sa deje?“ vydesene sa na mňa pozrel Luck a spolu s ním aj Aaron ešte ospalými očami a unaveným výrazom. Nedokázala som zo seba dostať ani jedno slovo a aj keby som vedela, tak nechcem.

„Nova, zabezpeč prosím našu neustálu ochranu pred vniknutím do ovládania a aj pred odposluchom akéhokoľvek oddielu. Z dát Lagny 001 stiahni a nainštaluj všetky potrebné zdroje na to, aby sme sa čo s najväčšou pravdepodobnosťou dostali živí a v celku na tú sprostú Zem. Po stiahnutí dát sa odpoj zo všetkých serverov na akejkolvek Lagne. Predtým však polohu utaj a postaraj sa, aby sme boli vyhlásení za nezvestných. Nie, počkaj, najlepšie za mŕtvych. Dokážeš na servery zaznamenať SOS hovor a údaje o zrážke našej rakety s meteorickou skupinou číslo 032? Tuším to je tá, ktorá sa zjavuje náhodne, ak sa mýlim oprav ma. A taktiež vyhlásiť, že zrážka nie je zlučiteľná so životom?“ z Aarona sa začali hrnúť príkazy vzduchom tak rýchlo, až som začala mať pocit, že som na chvíľu zacítila v miestnosti vánok.

Nova odpovedala okamžite: „Samozrejme, som najinteligentnejšia umelá inteligencia aká bola doposiaľ uvedená do prevádzky. Čo myslíte, prečo ma asi Chesters dostal na server MY1501? Všetko ihneď zariadim.“

Pri spomenutí Chestersovho mena ma striaslo a všetko ma rozbolelo ešte viac. No súvislosť v akej ho spomenula ma zahriala pri srdci. Na server dostal Novu 12.1.3.1501 aby nám pomohla reálne sa dostať na Zem. Ale ak to spravil pre mňa... Možno mama s otcom žijú, možno sa dostali na Zem a prežili tam pekný život.

„Vykonávam zabezpečenie informácií. Presmerovávam pokusy o napojenie sa do systému MY1501 na raketu MX0230. Sťahujem mapy, satelitné navigácie, prístupové heslá, aktualizácie ovládačov rakety, systémové aktualizácie. Inštalujem. Zadávam údaje o výskyte meteorickej skupiny číslo 032. Zapínam SOS, signál vysielaný priamo do Lagny 001. Zaznamenávam náraz s prvým meteoritom a poškodenie vonkajšieho plášťa. Zaznamenávam druhý náraz. Poškodenie vonkajšej konštrukcie MY1501 a narušenie vnútorného plášťa. Zaznamenávam zrážku s meteorickou skupinou číslo 032, deaktivácia vnútorného plášťa, porušenie obvodov, vnútorná konštrukcia porušená. Šanca na opravu 0,00371%. Únik kyslíka. Znižovanie hladiny kyslíka v kabíne na 92%, 78%, 57%, 42%, 23%, 11%, 2%. Posledný záznam – poškodenie rakety na viac ako

80% = nezlučiteľné so životom. Začínam s odpájaním od serverov. Odpojenie dokončené. Lokalizácia vypnutá za 5, 4, 3, 2, 1. MY1501 je oficiálne bez signálu. Gratulujem, ste odpojený a nateraz v bezpečí.“

LAUREÁTKA XVI. ročníka súťaže „KOVÁČOVA BYSTRICA 2020“

**DOROTA ZÁSKALANOVÁ, Evanjelické gymnázium, Skuteckého 5,
Banská Bystrica**

POÉZIA - III. kategória

Požierač

Bože,
aká zúfalá je moja myseľ.

Bože,
ako sa bojím,
zúrim,
smútim,
plačem.
Žiarlim?

Nedá sa tomu vyhnúť.

Plním pohár slanými pochybnosťami.

Mám soľ na perách.

Tichým tranzom zatemňujem obrazy.

Paranoja,
klamstvá,
neschopnosť.

Bolí ma hlava,
pulzuje.

Vodkou zatíkam okná,
oči sú oknami do duše.

Nechcem vidieť,
cítiť,
počuť,
dotýkať sa.

No vnímam,
moje zmysly víria.
Pýrim sa?
Len nech.
Hnevom?
Hanblivosťou?
Máte pocit, že sa hanbím?

Ten známy sa hanbí za mňa.
Sestra sa hanbí za mňa.
Hanbíš sa za mňa aj ty?

Prečo sa za mňa
všetci len hanbia?
Prečo jediné, čo cítia
je hanba?
Prečo nevidia, že dýcham pochabosťou mladosti?
Prchkavé šťastie tvorí povlak temnoty.

Krútiš hlavou,
smeješ sa...
nad mojimi privretými očami,
nad mojím tackavým pohybom,
zakalenou mysl'ou,
silnými slovom,
rotujúcim svetom.
Či snád' srdcom?

Pomôž mi...

Ach,
ako krásne rotuje,
stáča sa do špirály.

Dvíha sa mi žalúdok,
hľadám konečnú kolotoča.
Sme na ňom sami dvaja?
Som tam snád' sama?
Alebo sme traja?

Bože,
nechaj ma na pár minút nebyť nikým,
zober mi dar pamäti.
Zalej ju medom.
Vidíš, ako sa leskne?
Ako sa naťahuje

a ťažko steká?
Vidíš tam seba?
Pozri!
Je tam aj ona!
Prečo je tam aj ona?
Prečo je tam aj ona?

Reagujem prehnane,
mlčím viac ako treba.
Nechaj ma tentokrát spievať.

Záleží ti na mne.
Viem to.
Presviedčaš ma, že sa nič nestalo.
Viem to.
Chcem,
aby sa svet znova rozkrútil.
Je chaos okolo mňa
alebo som chaotická ja?
Všetci sa na mňa usmievajú,
vedia viac ako ja.

Chcem,
aby sa moje pľúca znovu naplnili horko-sladkým pokojom.
Ten mi totiž pohol mysl'ou.

Nepozeraj tak na mňa,
nahliadni do seba.
Chcela som to
rovnako ako ty.
Pripočítaj k môjmu veku číslicu dva
a všetko je v poriadku.
Ospravedlňuje to aj moju žiarlivosť?

Típnem.
Odpusť.
Znova som prehrala boj
so svojou fantáziou.

Pochované rýmy

Prach si a na prach sa obrátiš.

Mŕtvi básnici nám šepkajú svoje rýmy,

hladia nás slovami.

Mramor,
ten kameň Dávida,
im zakrýva ústa,
hlina ich dusí.
Už nerecitujú.
Pokojne ležia.

Toľko mien.
Pamätáš si ma?
Počuješ ma?
Nie...

Sviečky nesvietia
a kvety nekvitnú,
ich holé kostry sa trasú v mraze.

Z kameňa na mňa hľadá tvár,
nežnú mladosť ešte nepoškrnili vrásky.
Kto to bol?
Je niekto podo mnou?

Tam sa črtá dievča so sklonenou hlavou,
koho stráži chladom svojej beloby?
Komu patrí jej kamenný pohľad?

Stretávam ľudí,
tváre im osvetľujú plamene sviečok.

Kráčajú nemo vpred.
Vidím ich mrazom pokreslené ruky
a dych,
rozplývajúci sa nad ich hlavami.
Vidia oni mňa?

PRÓZA - III. kategória

Vytrhnuté z kontextu

Sedí v poslednom rade. Pred ňou sú ľudia, ktorých nikdy predtým nevidela a ktorí sú v danej situácii jej najväčšou konkurenciou. Viečka jej padajú a prítomnosť tých ostatných ju unavuje. Keď sa čas, ktorý presedela na nepohodlnej stoličke, predlžuje, jej

rozum to už viac nevie predýchať. Ak môžeme vôbec povedať, že rozum dýcha. Vrecúško tabaku, zastrčené pod hornou perou, už prestávalo účinkovať. Prečo to vyrábajú také slabé? Z tašky so šuchotom vyťahuje vrecúško čistého, ešte nepoužitého, voňajúceho novotou. Zo škatuľky si rýchlo odtrhá kúsok papierika, naplní ho tabakom a začína pomaly rolovať. V momente, keď však zdvíha pohľad od svojho rozrobeného diela, všima si že dievča z prvého radu, oblečené celé v čiernom, očividne prežívajúce svoju „emo“ fázu, ju pozoruje nevraživým pohľadom. Usmeje sa na ňu, obližne koniec papierika a hotovú cigaretu si zastrkáva za ucho. Všetko so stálym úsmevom na tvári. Kašľať na takéto dievčatká.

Počas nasledujúcich minút jej myká nohou a obsedieť na jednom mieste je pre ňu neskutočne náročné.

„A teraz si dajme prestávku. Tí, ktorých diela sme ešte nestihli ohodnotiť a chceli by počuť náš názor, sa môžu vrátiť o pätnásť minút.“ Medzi zatiaľ neohodnotenými je, samozrejme, aj ona, no z miestnosti vychádza ako prvá.

Vonku sa oprie o múr hneď vedľa knižnice a zapalať si už vopred pripravenú cigaretu. Vťahuje z plných pľúc a dym vydychuje veľmi pomaly. Aj napriek tomu má pocit, že jej cigareta mizne prirýchlo. Zakloní hlavu a pozoruje čisté modré nebo. Ako je možné, že je až také modré? Začína sa uvoľňovať, tabak v tele účinkuje. Ach, ako len miluje tento pocit... Teraz by aj ona mohla byť súčasťou tej nekonečne modrej hĺbky tam hore. Výhľad jej však zatieni postava. Musí prižmúriť oči, aby toho človeka vôbec rozoznala. Je to chlapec. Má pocit, že ho už videla. Áno! Je to jeden z brigádnikov, ktorý zaviedol jej skupinu do miestnosti, kde sa mal konať workshop k vlastnej literárnej tvorbe. Alebo to bol len dobrovoľník a robil to, aby sa vyhol škole a nič iné z toho nemal? Aj tak je to jedno.

„Ty si bola dnu, že?“

„Hej, hej.“

„Ja som len zaviedol tú skupinu a povedali nám, že to stačí. Nevie, načo tu vlastne som...“

„Blbé. Ty si na gympli?“ Chlapca jej nebolo ľúto, aj keď vyzeral dosť otrávene a zjavne sa s niekým potreboval porozprávať.

„Hej, na IT-čke, ty?“

„To je jedno, treba nám ísť.“ Bez väčšieho záujmu hasí cigaretu o chladnú stenu budovy a usmeje sa na chlapca.

„Ja tu ešte chvíľu zostanem. Aj tak ma tam nepotrebujú,“ vraví.

„Tak sa maj!“ a sama sa vracia do ticha knižnice.

Porota sa k jej poviedke vyjadrila len veľmi stručne a ďalšiu hodinu je spestril len rozhovor s akýmsi dievčaťom, asi o rok mladším ako ona. Odrazu mala chuť rozprávať, a tak jej vyrozprávala dej svojej poviedky a zašla aj do niektorých podrobností zo svojho chaotického života. Dievča sa navonok javilo uvoľnene, možno až nezaujato, no v jeho očiach sa dala jasne rozoznať horlivosť za slovami, ktoré jej rozprávala. Ju nedokázala oklamať, neuverila jej ľahostajnosti, a tak sa rozhovorila ešte viac. Bolo to pre ňu zábavné a vzrušujúce zároveň.

Teraz však stojí v rohu miestnosti, kde sa má konať záverečné vyhodnotenie. Aj napriek vlastnej vôli sa jej dych zasekáva od nervozity. Ruky zastrčené vo vreckách príliš veľkej bundy sa jej takmer nepovšimnuteľne trasú a potia. To, že jej kategória je posledná v poradí, celej situácii vôbec nepomáha. Nakoniec to však prišlo. Miestnosťou

sa ozvali tri mená, ani jedno však nebolo jej. Poviedka, ktorú napísala, sa neumiestnila. Čo znamená, že sedením v nudnej budove premrhala niekoľko hodín svojho času.

Rýchlo si zbiera veci a odchádza von zo zadýchanej miestnosti, vrážajúc popritom do chlapca, s ktorým sa predtým rozprávala. Kašľať naňho, kašľať na všetkých! Otvára hlavé dvere a prudko sa nadychuje čerstvého vzduchu. Bez toho, aby sa obzrela, kráča úzkou uličkou starého mesta, smerom na námestie, zanechávajúc za sebou vôňu lacného parfumu a horký dym cigarety, ktorú si stihla zapáliť počas jedinej myšlienky na svoje nepochopené dieťa. Svoju poviedku.

Večer zvoní pri dverách bytu jedného zo svojich kamarátov. Ak ich vôbec môže nazvať svojimi kamarátmi. Ale v porovnaní s ostatnými ľuďmi v jej okolí jej boli oni najbližší. Nič. Prevráti očami a znovu zvoní. To tam všetci spia alebo čo? Tlačí prstom na zvonček, až pokiaľ sa dvere prudko neotvorí. „Počujem! Nemusíš zvoniť tak dlho...“ Dvere otvoril Adam, ktorý skutočne vyzerá, akoby práve vstal. Čo ale nie je žiadna zvláštnosť.

„V tom prípade si mi mohol otvoriť hneďa ja som tu nemusela stáť ako taká hus,“ s týmito slovami vchádza dnu, ani mu nevenuje pozornosť. „Bože môj! Čo je to za smrad?“

„Snažili sme sa urobiť si pukance!“ ozve sa Emin zvučný hlas z Adamovej izy. Kráča teda tým smerom, vyzliekajúc si hrubý vlnený sveter. Neúspešnú poviedku sa rozhodne pred nimi nespomenúť.

Ema leží na posteli, fajčí cigaretu a v ruke drží niečo, čo vyzerá ako ríbezľové víno. Okno je otvorené dokorán, no napriek tomu to v izbe zapácha ako v krčme, do ktorej chodí jej otec každú stredu s kamarátmi na pivo. „Doniesla si niečo?“ pýta sa Ema, no ona hneď neodpovedá, len sa usmieva. „No ták?“ Jasný, že doniesla, prečo sa ešte vôbec unúva pýtať sa jej? Kedy za nimi vôbec prišla bez toho, že by so sebou niečo mala? Chah! Chcela by vedieť, čo by si bez nej počali. Stále sa usmievajúc, vyťahuje z tašky vrecúško s niečím, čo vyzerá ako sušený mach. Až na to, že s machom to nemá nič spoločné.

„Woooh! Pecka!“ Ema je hneď pri pohľade na vrecúško na nohách, „Adam, ťahaj sem! Kde si toľko?“ Tomu to dlho netrvá a v momente je rozvalený na neupratanej posteli. Prebehne ďalších pár minút a už na nej ležia všetci traja, každý poťahujúc si zo svojho vlastného narýchlo ubaleného jointa. Chladný vzduch, zakrádajúci sa z otvoreného okna, je odrazu ešte chladnejší, na jej tele naskakujú stovky malých kopčekov, zimomriavok. No ona aj tak zostáva ležať na posteli. Má výhľad práve na hviezdy. Ako sa jej teraz zdajú byť blízko... Mohla by sa ich dotknúť, sama sa stať hviezdou, naveky žiariť na oblohe. Tie svietiace bodky jej tancujú pred očami, menia sa na kúdol prachu, šíriaci sa nepokojne vzduchom, ako keď niekto vytriasa koberec. Prestáva si cítiť vlastné telo. Má ho vôbec?

Viečka jej oťažievajú, atmosféra okolo nej je pokojná. Až taká pokojná, že ju to mátie. Ak aj na niečo práve myslí, tie myšlienky viac nepatria jej. Odkiaľ teda prichádzajú a akoto, že ich počuje vo svojej hlave? Má vôbec hlavu? Takmer nevedomky si prejde dlaňou po tvári. Áno, hlava je na svojom mieste a ona si takmer vypichla oči.

Konečne však cíti ten pokoj! Konečne... Poviedka je zrazu iba ďalekou minulosťou. O čom vlastne bola?

Pootočí hlavu. Na posteli je už sama. Otupene sa posadí, Ema s Adamom sú

rozčapení na zemi, až príliš blízko pri sebe a obaja sa potichu chichocú. No jasné! Vedľa nich stojí fľaša červeného vína. Plastová fľaša. Do čerta aj s plastovými fľašami! Načiahne sa za ňou a poriadne si z nej odpije. Víno je odporne kyslé, až ju strasie a rozhodne sa odložiť ho nabok.

Za obeť jej radšej padne ďalší, no už polovičný a ešte škaredšie ubalený joint. Dym sa obtáča okolo jej prstov, obchádza celú izbu, nasakuje do jej oblečenia, cez látku prechádza jeho časť ďalej a uniká von oknom, ku hviezdám. Sladká vôňa marihuany sa stáva jej parfomom.

Ovláda ju pocit, že má nič a potrebuje všetko. No aj v tomto stave, keď rohy stolov otupujú a všetko sa zahmlieva rovno pred jej očami, v stave, keď slová zanikajú, si predsa len vybavuje niečo, čo jej chýba. Adam má v izbe prenosnú disko guľu. Presne to je to, čo hľadá. Blbá disko guľa.

Zapína jediné tlačidlo, ktoré sa na nej nachádza a izbu odrazu zaplavuje celé spektrum farieb. Bože, vďaka Ti za farby! Znovu si ľahne na posteľ. Farby ďalej tancujú. Sleduje, ako víria, vlnia sa. Po unavenom tele sa jej plazí žltá, zelená, červená, modrá aj fialová. Mihla sa tam práve aj oranžová? Nevie. Prečo si to vôbec všíma? Oči jej horúčkovo behajú po izbe, no aj napriek chaosu očí jej myseľ ostáva pokojná. Naozaj tam bola ja oranžová! Nevymýšľala si! Nebola to len ďalšia z ilúzií toho večera!

Mala by sa poberať na odchod, naozaj potrebuje ísť... No ako sa vymaniť z tejto pulzujúcej špirály farieb, ktorá spôsobila, že čas okolo nej zastal a ona žije v jednom a tom istom nekonečnom momente? Chce vôbec odísť? Musí... Strach matky o svoju jedinú dcéru ju dostihol až tam, až v dimenzii ticha, v ktorej sa práve ukrýva, a kde sa ozval prenikavým krikom.

Adama a Emu zanecháva za sebou a dovoľuje chladnej noci, aby jej naplnila ešte spiace pľúca a pomaly, cestou domov, sa preberá zo stavu prirovnateľnému k bdejúcemu snívaniu.

Blúdi mestskými uličkami, vdychuje rannú hmlu, zatiaľ čo levanduľový parfom sa jej mieša s cigaretovým dymom, plaziacim sa za ňou. Aké je to tu púste, chytá z toho depresie. Je ešte skoro a väčšina podnikov je ešte zavretá. Škola sa jej začína približne o hodinu a pol. Prečo je medzi múrmi mesta takto skoro? Pretože sa skoro aj zobudila. Nemohla len tak sedieť doma. Chlad starých tehál ju postupne prebúdza. Slnko sa preberá rovnako ako ona.

Jedným miestom si je ale istá. Pellini. Malá zašitá kaviareň ju nikdy nesklamala. A aj teraz má dvere odomknuté a ona vchádza do kávového oparu, ktorý v sebe ukrýva pár ranných štamgastov a pána pri kávovare. Bože, ako miluje tú vôňu! Má pocit, že je zas a znova vo filme. Za pultom nikdy nevidela niekoho iného ako tohto jedného jediného pána s rozširujúcou sa plešinou, no prívetivým úsmevom. „Dobré ráno, čo vám spravím?”

„Ráno, jedno presso s mliekom vás poprosím.” Áno, áno. No a čo, že slovo „presso” je v kávovom svete nekorektné a neprofesionálne. Komu sa chce, dočerta, vyslovovať „espresso”? Radšej bude „buranom“ ako paničkou.

Posadí sa do rohu na koženú sedačku a s poďakovaním prijíma svoju šálku hnedej tekutiny. Nie je jej veľa, ale za 1,40€ to stačí. Nebyť zákazu fajčenia, ktorý ešte pred dvomi rokmi neplatil, zapálila by si ďalšiu cigaretu, oprela si hlavu o stenu za sebou a pozorovala ranné vtáčatá za oknom - naponáhlo prechádzajúcich ľudí okolo kaviarne. Po novom už mohla len sedieť, oprieť si hlavu o stenu za sebou, sledovať mihajúcich sa

ľudí tam vonku a popíjať kávu z čoraz rýchlejšie sa vyprázdňujúcej šálky.

Sedí, počuť iba hukot kávovaru a tichý rozhovor jedného zo štamgastov s pánom za pultom o futbalovej lige. Keby mala aspoň aké-také tušenie o futbalovom dianí, pripojí sa. Bohužiaľ. Do tejto diskusie by asi veľa neprispela. Možno nabudúce. A tak nakloní hlavu na pravú stranu a číta názvy kníh, uložených na desiatkach poličiek. Knihy sú staré a pre zákazníkov zadarmo. Niektoré názvy znejú veľmi romanticky. Iné, viazané v lacnej papierovej väzbe, ktorú možno nájsť ako prílohu k módnym časopisom, gýčovo - Hriešny týždeň, Vojvodova služobníčka, Vášnivý pán a tak ďalej. Pri týchto knižkách si predstavuje štyridsaťročné ženy, čítajúce tieto typy časopisov, ženy, ktorým manžel neposkytuje dostatočnú intímnu pozornosť a toto je ich náhrada. Nič proti štyridsiatničkám! Väčšina sú zaujímavé dámy, napríklad jej mama. Tá ale väčšinou číta detektívky.

Ach...čo by si pomyslela jej mama o veciach, ktoré robí? Na včerašný večer si spomína, akoby sa ho nezúčastnila, akoby bola len divákom, jednou z tých hviezd, na ktoré vtedy upierala svoj zmätený pohľad. Jej mama by bola sklamaná. Nahnevaná. Zlomená. Ona si toho bola veľmi dobre vedomá, no svoju pochabosť zdôvodňovala svojou mladosťou a faktom, že môže. Faktom, že o niekoľko rokov to všetko odôvodní jednoduchým „Bola som mladá a hlúpa.“ A všetko sa tým vysvetlí. Pokiaľ existuje budúce vysvetlenie jej činov, ona sama potom nenachádza argument, ktorý by ju dostatočne odradil od skúšania nových, či možno povedať starých a zaužívaných vecí. Pokazenú lásku a strateného milenca zvedie na mladú naivnosť, toto na nevyvinutú myseľ. Avšak práve vďaka svojej vyspelej mysli sa stáva čoraz častejšie nahou obeťou pokušenia, ktorému nedokáže vzdorovať. Ach, mama, veď aj ty si bola mladá.

Šálka je odrazu prázdna. Na jej dne vidí zopár stratených zrníek kávy a snaží sa ich vyškrabať lyžičkou. Za kávu si zaplatila, a tak chce všetko, čo jej patrí. Aj keď ide o čierne bodky na špičke lyžičky. Odrazu jej zaškvŕka v žalúdku. Čas zanechať kávovu hmlu za sebou a vojsť pre zmenu do hmly, voňajúcej po čerstvom pečive. Necháva na pulte 1,40€ za kávu a skromný študentský tringelt, a po ani nie piatich minútach chôdze vchádza do malej pekárne, hneď vedľa obchodu s umeleckými potrebami, do ktorého občas zabľúdi a utratí viac, ako by chcela. Odchádza s teplou vianočkou v ruke a prežúvajúcimi ústami.

Keby len mohla celý deň blúdiť mestom, strácať sa na rovných uliciach a v pľúcach cítiť horký dym najlacnejších cigariet, aké v stánku pri železničnej stanici predávajú. Presne pre takých chudákov ako ona. Takých, ktorí potrebujú jediné - urovnať si myšlienky a uvoľniť sa a je jedno, za akú cenu. Nemohla však. Sklamala by tak ľuďi okolo seba ešte viac a to si nemohla dovoliť, na prípadné otázky by nemohla odpovedať. Aspoň nie odpoveďou, ktorá by upokojila ich hladné mysle. A tak kráča ďalej. Celý deň má ešte pred sebou, no už teraz je z neho vyčerpaná a túži po tom mále upokojujúcej slasti, ktorú spoločnosť považuje za hriech, za skazu jej generácie.

ABSOLÚTNY LAUREÁT XVI. ročníka súťaže „KOVÁČOVA BYSTRICA 2020“

JAKUB ŽABKA, SPŠ J. Murgaša, Hurbanova 6, Banská Bystrica

POÉZIA - III. kategória

Sebaklam

Ja neklamem, len si vymýšľam.
Realitu trošku pretváram.
Neklamem druhých,
ale samého seba.
Avšak
avšak...!
Čo ak sa práve
tieto lži malé
stávajú v mojej hlave pravdou,
v ktorej denno-denne žijem?

Čo ak sa práve
tieto lži malé
sŕa ihlou v slame
stávajú obrazmi myšlienok?

Čo ak práve
my dvaja ležíme v tráve
a ja neviem, kým som?
Vieš to, drahá moja, ty?

Zniesol by som ti aj modré z neba,
no mám strach, že inak sa to nedá.
Tak jednoducho nedbám,
predstavám sa oddám
a všetko je, ako má byť...

Ležím v posteli
s tvou fotkou v náručí.
Srdce sa mi rozteká
a leje sa očami .

Ja viem...
Viem...

Sám si predsa za to môžem.
Za to, že som mlčal, keď bolo spievať treba.
Za to, že som vravel všade veľa.
Za to že som ťa sklamal, zlato...

Ja viem...

Viem...

Viem, že nie si jediná.
Že sa môžem snažiť presvedčiť sám seba,
že sa o mňa každá zaujíma.
Že teba to v hĺbke neubíja...

No vedz aj ty, prosím,
nie si len tak hockým.
Nie si len rozptýlením bežným,
nie si len jednou z mnohých.

Si prvou myšlienkou, prelínajúcou
deň s nocou,
zrodom pravého úsmevu
na falošnej tvári.
Hviezdou, plachtiacou v diali,
ku ktorej sa aspoň priblížiť chcem,
za čo ti ďakujem.

Čas

Čas nám striedal čas.
Čas predbiehal čas,
očami havraními videl v nás
všetky lásky, každú strasť.
Či si sestra, brat, či kňaz,
neminie on nás
modliť sa k nebu,
ukrytému vnemu
Pánovi zmyslu,
umeniu a postupnému plaveniu
prameniacemu v kostiach práchnivých
idúc jedným smerom,
jedným svetom...

Všetko je prirýchle,
čas strieda čas,
čas predbieha čas.
Včera to bolo aktuálne,
dnes som minulosťou zas.
Vytratili sme sa zo života
sťa ochabnutý klas.
Už nebudeme ďalej rásť,
len stebkami sa triasť.

Vo vetre, menšom počte
sa triasť,
triasť...

Čas bude striedať čas,
čas bude kliat' na nás.
Týka sa to všetkých nás,
utečencov, zbabelcov i
chudobných umelcov zajtrajšieho dňa,
prespatých do cudzieho sna.
Rukami ochabnutými sa snažia
poslednýkrát zamávať,
usmiať sa na dožitie ráno
a skloniť ochabnuté viečka večer
so strachom pre krutým trestom
vnútornej prázdnoty.

Čas strieda čas,
čas prúdi v nás.
Ty plakať chceš,
no sám nevieš,
či nie je to skôr na grc
za všetky tie sprosté noci.
Hoci bavilo ťa to,
kam dostalo ťa to.
Problémy, zápisy v registri
kerky na prsty,
ba i vlasy na skinheada.
Áno, pozerám sa na teba.

Čas strieda čas,
čas zmeniť nemáš.
Čo sa stalo, je vykonané,
predom predvídané.
Ako zasadíš, tak zoseješ,
ako zasiat je, tak si rastie,
z buriny nestaneš sa kráľom koruny,
klasom obilným rásť
chce prežiť aj istú strasť.
Pre mamu, otca i vlasť
ideme si tú otázku vôbec klásť,
či rástli sme spolu,
či každý zvlášť?

Čas strieda čas,
čas svedčiť chce o nás.

Čas sa čudoval, nemo pozeral,
ako si sa, mojko, radoval,
keď si druhému stebľá lámal,
keď si mu do očí klamal.
No celé je to jedno,
kombajn už v diali vidno.
Tak správaj sa ako máš,
ja ti verím, ty to dáš.